

Provincies en drinkwaterbedrijven samen aan de lat **STRONG** nu definitief

De definitieve Structuurvisie Ondergrond (STRONG) is in juni 2018 naar de Tweede Kamer gestuurd, nadat deze in november 2016 in ontwerp voor consultatie was gepubliceerd. STRONG legt enkele belangrijke vragen op het gebied van de bescherming van het grondwater bij de provincies en de drinkwaterbedrijven. Vewin en IPO hebben de handen al ineengeslagen.

In STRONG heeft verkenning plaatsgevonden van ontwikkelingen in gebruiksfuncties in de ondergrond die van nationaal belang zijn; mijnbouw/energievoorziening en drinkwater. Er is gekeken naar het huidige gebruik en welke toekomstige ontwikkelingen kunnen worden verwacht. Ook is in kaart gebracht tot welke ondergrondse ruimtevraag dit kan leiden en of er knelpunten ontstaan.

Aanvullende grondwaterreserves

Geconstateerd is dat er in de toekomst aanvullende grondwaterreserves voor de drinkwatervoorziening nodig zijn. Ook is vastgesteld dat zowel de drinkwatervoorziening als het gebruik van de ondergrond in het kader van de energietransitie (met name voor

geothermie) zullen toenemen. Zo houdt STRONG rekening met een mogelijke groei van de drinkwatervraag tot ongeveer 30%, afhankelijk van de regio. Om die groei aan te kunnen, moet daar nu al op worden geanticipeerd, zeker in de ruimtelijke ordening.

In STRONG wordt daarom aan de provincies en drinkwaterbedrijven gevraagd om aan te geven wáár de Aanvullende Strategische Voorraden (ASV's) voor de toekomstige drinkwatervoorziening het beste vastgelegd kunnen worden. Hierbij moet rekening worden gehouden met de ontwikkelingen en de ondergrondse ruimtevraag in het kader van de energietransitie. Ook is de provincies gevraagd om het beschermingsregime voor deze ASV's uit te werken.

Functiescheiding als uitgangspunt

Wewin en IPO hebben een gezamenlijk proces ingericht om hier invulling aan te geven. De uitwerking daarvan ligt met name in de regio's. Scheiding van functies drinkwater en mijnbouw/geothermie is daarbij als vertrekpunt genomen, ervan uitgaande dat beide functies in de ondergrond naast elkaar invulling kunnen krijgen. Het project loopt door tot eind 2019 en vindt plaats in nauwe samenspraak tussen drinkwaterbedrijven en provincies.

In STRONG is mijnbouw en geothermie verboden in bestaande gebieden voor de drinkwatervoorziening. Het Rijk volgt daarmee het huidige beschermingsbeleid van de provincies. Wel wordt het schuin boren onder gebieden voor de waterwinning vanaf 1 km diepte toegestaan. Voor de nog aan te wijzen ASV's wordt in STRONG aangegeven dat het Rijk bij mijnbouwvergunningen het beschermingsbeleid van de provincies zal volgen.

Mijnbouw/geothermie

STRONG brengt de verwachte ontwikkelingen van mijnbouwactiviteiten en de potenties van de ondergrond voor geothermie in beeld, mede in relatie tot de locaties van energie-vragende activiteiten. Hierbij gaat het om bijvoorbeeld conventionele olie- en gaswinning, zoutwinning, maar ook om bijvoorbeeld CO₂-opslag in zoutcavernes.

Kansrijke gebieden voor geothermie zijn in STRONG in beeld gebracht, ook in relatie tot potentiële warmte-vragende activiteiten. Duidelijk wordt dat hier sprake kan zijn van een spanningsveld met

'MINISTER WIEBES ZET STREEP DOOR SCHALIEGASWINNING'

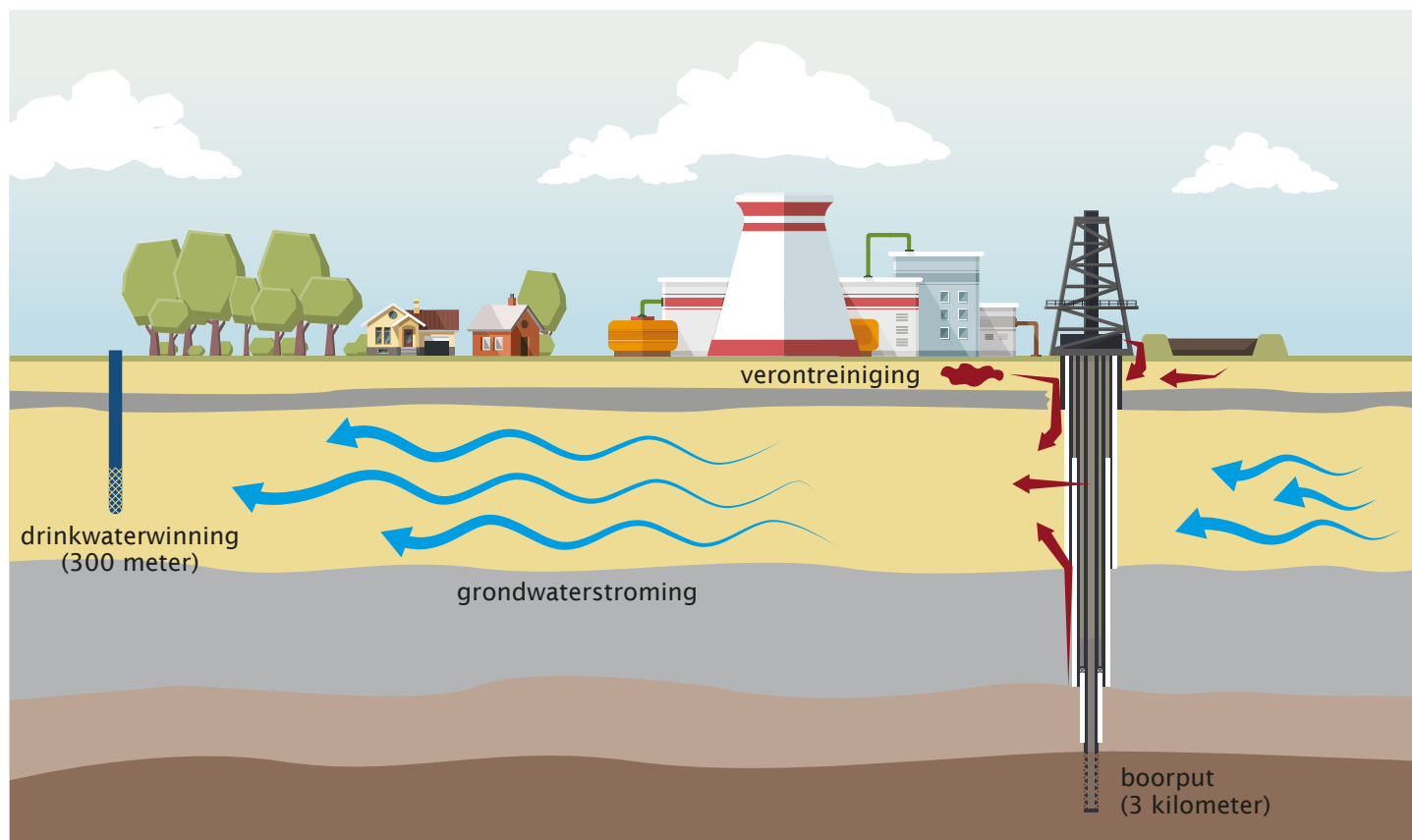
gebruik van de ondergrond voor de drinkwatervoorziening waarin wellicht keuzes nodig zijn.

In een beleidsbrief 'Geothermie' van 8 februari 2018 van de minister van EZK aan de Tweede Kamer is aangegeven dat een groei wordt verwacht in de ontwikkeling van geothermie van 3 petajoule nu naar 110 petajoule in 2050. Naar schatting betekent dit ongeveer 600 à 700 boringen voor geothermie. Momenteel is sprake van circa 15 geothermieputten.

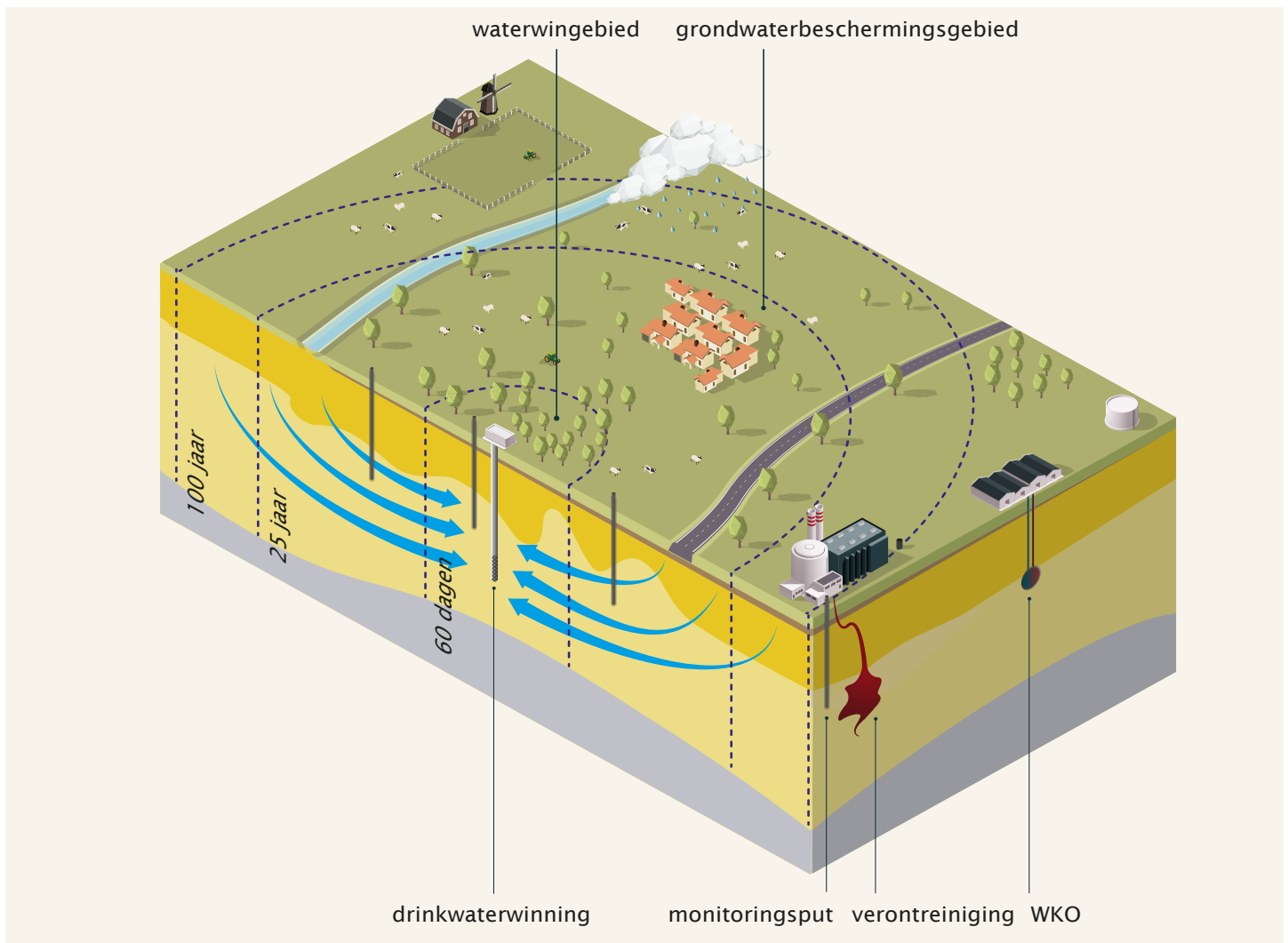
Geen schaliegas

In de ontwerp-STRONG zijn eveneens de potentiegebieden voor schaliegaswinning in beeld gebracht. Tegelijkertijd werd aangekondigd dat er tot 2023 een moratorium geldt en dat er geen vergunningen voor schaliegaswinning zullen worden afgegeven.

Begin 2018 heeft minister Wiebes in de Tweede Kamer al aangekondigd dat er in de definitieve versie van STRONG een streep is gezet door schaliegaswinning. Ook in een breedgedragen motie stelde de Tweede Kamer dat er in Nederland geen schaliegaswinning kan plaatsvinden. In de definitieve STRONG is dit nu ook vastgelegd.

Mogelijke risico's van mijnbouw op grondwaterkwaliteit vanaf het oppervlak en vanuit het boorgat. Bron: Grondwater, drinkwater en mijnbouw, KWR, december 2016.

Overzicht van een grondwaterwinning met beschermingszones.
Bron: Grondwater, drinkwater en mijnbouw, KWR, december 2016

Nationale grondwaterreserves

Onder Nederland bevinden zich op verschillende plekken in de diepere ondergrond grondwaterreserves die nog niet door de mens zijn beïnvloed. Een aantal van deze belangrijke natuurlijke reserves is in STRONG ook aangewezen als Nationale Grondwater Reserves (NGR's). Deze kunnen mogelijk voor de verre toekomst worden ingezet voor de drinkwatervoorziening, bijvoorbeeld bij rampsituaties. Het Rijk geeft aan dat het voor deze NGR's nog beschermingsbeleid zal formuleren.

‘MOGELIJK SPANNINGSVELD
GEOTHERMIE EN DRINK-
WATERVOORZIENING’

Vewin-standpunt

- Mijnbouwactiviteiten en boringen voor geothermie zijn risicovol voor het grondwater dat wordt gebruikt voor de drinkwatervoorziening. Door lekkages van boorputten of vanuit de diepte langs de boorgatwand, door doorboring van beschermende kleilagen of door vermorsingen vanaf maaiveld kunnen verontreinigingen optreden. Diverse incidenten tonen aan dat lekkages van mijnbouwboorputten veelvuldig voorkomen.
- Vanwege de risico's voor het grondwater moet mijnbouw worden uitgesloten in en onder huidige beschermingsgebieden, boringvrije zones en door provincies aangewezen intrekgebieden.
- Bij aanwijzing van aanvullende reserves voor de toekomstige drinkwatervraag en het gebruik van de ondergrond voor de energietransitie moet functiescheiding het uitgangspunt zijn.
- De milieuveiligheid van geothermie moet worden verbeterd met aanvullende wettelijke eisen en technische voorschriften. Ook het financiële draagvlak voor herstel van eventuele grondwater-calamiteiten moet worden geborgd.
- Bij mijnbouwboringen zal altijd monitoring van het diepe grondwater moeten plaatsvinden om eventuele lekkages vroegtijdig te kunnen detecteren.